

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра філософії
Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент: вибірковий

Форма здобуття освіти: очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 221 «Стоматологія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____
Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) «Стоматологія»

Другого магістерського рівня вищої освіти
Курс 1

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
філософії

Протокол від
“26” серпня 2022 року №1

Завідувачка кафедри

_____ К.І. Карпенко
(підпис) (прізвище та ініціали)

“26” серпня 2022 року

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки
(назва)

Протокол від
“31” серпня 2022 року №1

Голова

_____ О.Ю. Вовк
(підпис) (прізвище та ініціали)

“31” серпня 2022 року

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Абашнік Володимир Олексійович, професор кафедри філософії, доктор філософських наук, професор

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

- 1) Абашнік Володимир Олексійович, професор кафедри філософії, доктор філософських наук, професор

Професійні інтереси: філософія, історія філософії, філософія права, етика

Посилання на профайл викладача:

<http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=16377>

<https://orcid.org/0000-0002-2584-5929>

https://scholar.google.com/citations?user=_I10_LAAAAAJ&hl=uk

Контактний телефон: +380686140010

Корпоративна пошта викладача: vo.abashnik@knmu.edu.ua

Консультації очні:

відповідно до графіку відпрацювань на кафедрі (за попередньою домовленістю);

Консультації онлайн:

на одній з платформ: Moodle, ZOOM, Google Meet, згідно з графіком.

Локація: м. Харків, пр. Науки, 4, 3 поверх, к. 116

роб. тел. (057) 707-73-38, електронна пошта: kaf.5med.filosofii@knmu.edu.ua

- 2) Дейнека Володимир Васильович, старший викладач кафедри філософії.

Професійні інтереси: філософія, історія філософії, етика, логіка, релігієзнавство.

Посилання на профайл викладача:

<http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=124>

<https://publons.com/researcher/3947072/volodymyr-deineka/>

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Bmd0nGkAAAAJ>

<https://orcid.org/0000-0001-7228-897X>

Контактний телефон: +380967725740

Корпоративна пошта викладача: vv.deineka@knmu.edu.ua

Консультації очні:

відповідно до графіку відпрацювань на кафедрі (за попередньою домовленістю);

Консультації онлайн:

на одній з платформ: Moodle, ZOOM, Google Meet, згідно з графіком.

Локація: м. Харків, пр. Науки, 4, 3 поверх, к. 116

роб. тел. (057) 707-73-38, електронна пошта: kaf.5med.filosofii@knmu.edu.ua

- 3) Москвін Ярослав Вікторович, асистент кафедри філософії

Професійні інтереси: антропологія, етична теорія, філософія мистецтва.

Профайл викладача:

<http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=15391>

Контактний телефон: +380988524412

Корпоративна пошта викладача: yv.moskvin@kntmu.edu.ua

Консультації очні:

відповідно до графіку відпрацювань на кафедрі (за попередньою домовленістю);

Консультації онлайн:

на одній з платформ: Moodle, ZOOM, Google Meet, згідно з графіком.

Локація: м. Харків, пр. Науки, 4, 3 поверх, к. 116

роб. тел. (057) 707-73-38, електронна пошта: kaf.5med.filosofii@kntmu.edu.ua

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Релігієзнавство» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Стоматологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 221 «Стоматологія».

Опис освітнього компоненту (анотація): Вивчення дисципліни «Релігієзнавство» спрямоване на ознайомлення студентства із цілісним уявленням про специфіку та історію релігійних традицій світу, вивчення релігії як культурного феномену. Опановуючи цю дисципліну, молода особистість повинна набути навичок ведення світоглядного діалогу, оволодіти мистецтвом розуміння інших людей, у яких може бути інший склад думок й світоглядна позиція. Курс своїми засобами буде допомагати реалізації свободи совісті. Формуючи це поняття, даючи інформацію про правові норми з цього питання, він сприятиме становленню громадянських якостей студентства. Даний курс має значення для утвердження гуманістичних цінностей сучасного світу, забезпечення громадянської злагоди між людьми різних національностей і віросповідань.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірність, виникнення, розвиток і функціонування релігії, її структура і компоненти, її різноманітні феномени і як вони представлені в історії суспільства, взаємозв'язок релігії і інших областей культури.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити: Для вивчення дисципліни є бажаним попереднє засвоєння інших предметів суспільно-гуманітарного напрямку, однак, це не є обов'язковим.

Постреквізити: «Філософія», «Етика», «Основи християнської етики і моралі»

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4115>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є розкриття закономірностей виникнення і розвитку релігії, її соціальної природи, ролі в житті людини і, таким чином, допомога студентству вірно орієнтуватися в суспільстві, його релігійній сфері та системі відповідних відносин; подолання стереотипу нав'язування студентам готових формул, запрошення їх до роздумів над комплексом проблем, що пов'язані з релігіями, релігійною або світською самоідентифікацією, гуманістичними міжлюдськими відносинами та свободою совісті.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є конкретизування гуманітарних знань студентства стосовно аналізу релігії як культурного феномену; надання знання щодо основних релігій та конфесій світу, їх ролі в суспільному та політичному житті; сприйняття виробленню власних світоглядних позицій, отриманню навичок сприйняття інших світоглядів; сприйняття реалізації свободи совісті.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті):

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами компетентностей:

Інтегральна: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні:

Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії;

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою;

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді;

здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills): вміння критично мислити, поважати вибір інших, навички співпереживання та розвинення емоційного інтелекту.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів: 3	Напрямок підготовки: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибірковий ВК16	
Загальна кількість годин: 90	Спеціальність: 221 «Стоматологія» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		1-й або 2-й	
Годин навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи студента – 50	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u> ОПП «Стоматологія»	Лекції	
		20 год.	–
		Практичні	
		20 год.	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		50 год.	–
Індивідуальні завдання:			
–			
Вид контролю: залік			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Релігієзнавство як сфера гуманітарного знання	2	вступна
2	Релігія: сутність, структура, функції. Класифікація релігій	2	тематична
3	Релігії стародавнього світу та міфологія. етнічні та народно-національні релігії Сучасного світу	2	тематична
4	Індуїзм як найбільша національна релігія. Іудаїзм як найдавніша монотеїстична релігія	2	тематична
5	Загальна характеристика світових релігій. Буддизм як світова релігія. Різновиди сучасного буддизму	2	тематична

6	Раннє християнство. Формування християнської церкви. Особливості віровчення і культу католицизму та протестантизму	2	тематична
7	Особливості віровчення й культу православ'я	2	тематична
8	Іслам: історія, віровчення, культ	2	тематична
9	Сучасні нові релігійні вірування та культу	2	тематична
10	Людина сьогодні в світі релігії	2	підсумкова
	Всього годин	20	

2.2.2 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Релігієзнавство як сфера гуманітарного знання	2	Розповідь, пояснення	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
2	Релігія: сутність, структура, функції. Класифікація релігій	2	Аналітико-синтетичний	Реферат. Усне опитування
3	Релігії стародавнього світу та міфологія. етнічні та народно-національні релігії Сучасного світу	2	Розповідь, пояснення, індуктивний	Перевірка творчих робіт, доповідь, виступ на задану тему
4	Індуїзм як найбільша національна релігія. Іудаїзм як найдавніша монотеїстична релігія	2	Аналітико-синтетичний	Реферат. Усне опитування
5	Загальна характеристика світових релігій. Буддизм як світова релігія. Різновиди сучасного буддизму	2	Розповідь, пояснення	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
6	Раннє християнство. Формування християнської церкви. Особливості віровчення і культу католицизму та протестантизму	2	Розповідь, пояснення, дедуктивний	Перевірка творчих робіт, доповідь, виступ на задану тем
7	Особливості віровчення й культу православ'я	2	Розповідь, пояснення, дедуктивний	Анотації, Тестовий контроль

8	Іслам: історія, віровчення, культ	2	Розповідь, пояснення, дедуктивний	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне). Стенова доповідь
9	Сучасні нові релігійні вірування та культу	2	Аналітико-синтетичний, дедуктивний	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне) Реферат
10	Людина сьогодення в світі релігії	2	Презентація, Аналітико-синтетичний, частково-пошуковий	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне) Залік
	Всього годин	20		

2.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Філософський та соціологічний зміст релігієзнавства	5	Робота з джерелами	Самоконтроль
2	Фактори, що детермінують виникнення та існування релігії	5	Підготовка виступу (презентації). Міні-есе.	Самоконтроль
3	Вплив регіональних релігій на розвиток Індії, Китаю, Японії та Ізраїлю	5	Підготовка виступу (презентації),	Самоконтроль
4	Індуїзм. Вчення Упанішад. Іудаїзм. Релігійний досвід праведника в Книзі Йова	5	Робота з джерелами	Самоконтроль
5	Різновиди сучасного буддизму	5	Робота з джерелами	Самоконтроль
6	Становлення християнського вчення: Вселенські собори	5	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Самоконтроль
7	Мусульманський спосіб життя та закони шаріату	5	Доповідь	Самоконтроль

8	Криза традиційних релігій, пострелігійна та неорелігійна свідомість	5	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Самоконтроль
9	Теоретичні виміри свободи совісті	5	Доповідь	Самоконтроль
10	Секта як явище кризи традиційних релігій	5	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Самоконтроль
	Всього годин	50		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти проводиться відповідно до чинної Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 № 181.

Контроль поточної навчальної діяльності здійснюється викладачем академічної групи на кожному практичному занятті відповідно до нижчезазначених видів діяльності з використанням певних критеріїв оцінювання:

1. УСНА ВІДПОВІДЬ:

“відмінно” ставиться за повну, вичерпну відповідь на основні питання, а також на додаткові питання викладача. При цьому студент повинен продемонструвати глибоке знання основного теоретичного матеріалу з дисципліни, вміння логічно і творчо мислити, аргументувати основні положення, вдало ілюструвати їх прикладами із життя або художньої літератури, продемонструвати вміння відстоювати власну точку зору при розв'язанні задач, проблемних ситуацій, спираючись при цьому на добре володіння основною термінологією дисципліни.

“добре” загалом залишаються ті ж вимоги, що й для оцінки “відмінно”, при недостатньо повній відповіді на деякі питання.

“задовільно” виставляється, якщо студент засвоїв основні положення курсу, володіє необхідним мінімумом понять, може використати їх при розв'язанні задач. При цьому можливі нечіткі відповіді на деякі основні і додаткові питання, а також репродуктивність мислення.

“незадовільно” ставиться тоді, коли не виконуються названі вище вимоги.

2. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДОПОВІДІ (РЕФЕРАТУ) В АУДИТОРІЇ:

“відмінно” ставиться за вміння чітко, зрозуміло донести основні положення проблеми в межах наданого для цього часу (7-10 хвилин), за відповіді на запитання аудиторії, за вміння володіти її увагою, а також за емоційно натхнений контекст доповіді і належне технічне оформлення реферату відповідно до вимог наукових праць.

“добре” ставиться при виконанні вище визначених умов, але при недостатньо повному виконанні їх обсягів.

“задовільно” ставиться, якщо студент демонструє виключно репродуктивний підхід до викладання проблеми без елементів творчості, без належного оформлення тексту реферату.

“незадовільно” ставиться у тому випадку, коли студент не в змозі презентувати реферат, не володіє матеріалом, який у ньому викладений, а також у тому випадку, якщо реферат взагалі не підготовлений.

3. СТЕНДОВА ВІДПОВІДЬ:

“відмінно” ставиться за повну, вичерпну відповідь на поставлене питання, коли студент має продемонструвати не тільки глибоке знання основного теоретичного матеріалу з дисципліни, а і вміння логічно і творчо мислити, аргументувати основні положення, спираючись при цьому на добре володіння основною термінологією дисципліни.

“добре” - загалом залишаються ті ж вимоги, що й для оцінки **“відмінно”** при недостатньо повній або вірній відповіді на питання.

“задовільно” виставляється, якщо відповідь є нечіткою, недостатньо аргументованою, неповною або у більшій мірі невірною.

“незадовільно” ставиться тоді, коли відповідь відсутня або є невірною.

4. АКТИВНІСТЬ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ:

Оцінюється заохочувальними балами відповідно до участі у обговоренні питань, а також з урахуванням якості наданих відповідей.

5. САМОСТІЙНА ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті з урахуванням виконання наступних вимог:

- додатково підготовлена інформація з теми заняття вдома;
- здійснено знайомство з першоджерелами;
- здійснено рецензування джерел (анотації);
- підготовка презентаційних матеріалів;
- робота з нормативними джерелами;
- портфолію;
- підготовка есе;
- виконання творчих завдань.

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за національною 4-бальною шкалою. Підсумковий бал з ПНД визначається як середнє

арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу:

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2. Питання до заліку:

1. Предмет, об'єкт і структура релігієзнавства як сфери гуманітарного знання.
2. Релігійність як культурний феномен та об'єкт наукового аналізу.
3. Основні тенденції розвитку релігії в сучасному світі: сакралізація та секуляризація.
4. Визначення поняття «релігія», характеристика сутності релігії.
5. Структура релігії, науковий аналіз структури релігії.
6. Ключові функції релігії, її роль в сучасному суспільстві.
7. Ключові підходи до класифікації релігій: еволюційний; морфологічний; за характером походження, розповсюдження и впливу; статистичний; генеалогічний.
8. Класифікація релігій в залежності від різних класифікаційних ознак.

9. Методологічні принципи та методи дослідження у релігієзнавстві.
10. Основні теорії походження релігій.
11. Релігійні вірування у стародавньому Єгипті
12. Релігійні вірування Давньої Греції: виникнення та специфіка
13. Давній Рим: релігія
14. Конфуціанство як соціально-філософське вчення і релігія: основні положення
15. Даосизм: історія та основні принципи Суспільний ідеал та шлях до безсмертя.
16. Зороастризм
17. Синтоїзм і японська культура
18. Виникнення індуїзму й історичні процеси, що з ним пов'язані.
19. Особливості індуїстського віровчення
20. Священні тексти індуїзму.
21. Сідхартха Гаутама та його шлях
22. Індуїзм та буддизм.
23. Трипітака. Сутність буддійського віровчення, священних текстів буддизму, організацій та особливостей культу.
24. Хінаяна, махаяна, ваджраяна.
25. Особливості чань- та дзен-буддизму.
26. Іудаїзм як перша монотеїстична релігія. Найбільш значущі звичаї та символи релігії.
27. Історія, основи віровчення і святі книги іудаїзму. Тора і Танах.
28. Основи вчення та повсякденності в іудаїзмі.
29. Сучасний іудаїзм: течії та напрямки.
30. Світові релігії: загальна характеристика
31. Іудаїзм та християнство: зв'язок та різниця. Виникнення християнства та його суспільно-історичні умови. Раннє християнство.
32. Життєдіяльність есеїв. Апологетика й патристика
33. Основні історичні тенденції формування християнської церкви.
34. Канонічні та апокрифічні християнські тексти.
35. Розкол християнства та його причини. Сутність католицизму і структура римсько-католицької церкви.
36. Католицизм та його особливості.
37. Православ'я та його особливості.
38. Протестантизм: основні причини появи, основні течії.
39. Історія виникнення ісламу. Особистість Мухаммеда як засновника ісламу.
40. Особливості віровчення і культу ісламу, основні напрямки в ісламі. Священні тексти.
41. Розвиток ісламу в Україні.
42. Ключові ознаки нових релігійних вірувань та культів.
43. Неохристиянські релігійні об'єднання та неоорієнтальні релігії.
44. Сайєнтологія.
45. Бахаї (бахаїзм).

46. Неязичницькі релігії.
47. Сатанізм та його різновиди.
48. Місце та роль релігій та релігійних організацій в сучасному світі.
49. Сучасна релігійна ситуація в Україні
50. Агностицизм та атеїзм
51. Процес реалізації принципу свободи совісті та віросповідання, його законодавча база.

3.3. Контрольні питання

1. Що є об'єктом і предметом релігієзнавства?
2. Які існують підходи до вивчення релігієзнавства та їх особливості?
3. У чому сутність наукового статусу релігієзнавства?
4. Яке практичне значення має релігієзнавство в житті суспільства, в житті людини, в житті лікаря?
5. Назвіть типологію громадських груп стосовно релігії?
6. Що таке сакралізація і як вона проявляє себе?
7. Що таке секуляризація?
8. Що таке релігійна свідомість?
9. Що таке «релігійний культ» і яка його роль в системі релігійного комплексу?
10. Що уявляють собою релігійні організації?
11. Які види релігійних відносин вам відомі?
12. Схарактеризуйте функції релігії. Яка з функцій релігії є головною?
13. Які форми релігії ми називаємо ранніми?
14. В чому полягає особливість родоплемінних релігій?
15. Які основні ознаки класифікації релігій ви знаєте?
16. Що є спільним для релігій Стародавньої Греції та Риму. Що різниться?
17. Які ви знаєте регіональні різновиди кельтського язичництва? Що в них спільного, а що різниться?
18. Перерахуйте основні категорії конфуціанства. У чому полягає їх значення?
19. У чому полягає моральний ідеал даосизму?
20. У чому полягає культ імператора в синто?
21. Які головні етапи формування індуїзму?
22. Якою є структура індуїстського пантеону?
23. Що таке Тора?
24. Для чого необхідна молитва, дотримання харчових заборон і т. д. в іудаїзмі?
25. Чому саме буддизм, християнство та іслам вважаються світовими релігіями?
26. Коли і де виник буддизм? Чи можна вважати буддизм монотеїстичною релігією?

27. Як в буддизмі називаються Священні тексти і з яких частин вони складаються?
28. У чому полягають особливості буддійського культу?
29. Що таке християнство? Коли виникло християнство? Які соціальні причини виникнення християнства?
30. Коли виник католицизм? Які таїнства характерні для католицизму?
31. Які особливості виникнення протестантизму? Що таке Реформація? Як вона пов'язана із протестантизмом?
32. Що таке православ'я? Коли виникло православ'я?
33. У чому розходження понять «православ'я» і «християнство»?
34. В чому полягають особливості православного віровчення?
35. Що таке Всесвітні Собори? Скільки їх було?
36. В яких історичних умовах зароджувався іслам? Які основні етапи розвитку ісламу?
37. Що собою уявляють священні книги ісламу?
38. У чому сутність 6-ти стовпів мусульманської віри?
39. Які Ви знаєте напрямки ісламу і в чому їх особливості?
40. Що таке нові релігійні рухи? Як вони співвідносяться з традиційними?
41. За якими ознаками класифікуються нетрадиційні релігії?

3.4. Правила оскарження оцінки: кожний студент має право на оскарження отриманої оцінки, для чого передусім, має звернутися до свого викладача, а за необхідності – до завідувачки кафедри, професорки КарпенкоК.І. (головний корпус, 3-ій поверх, к. 117; на електронну пошту ki.karpenko@kntmu.edu.ua).

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Силабус та сам процес викладання дисципліни враховує можливість повноцінного залучення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Кафедра філософії – це простір, вільний від будь-якої дискримінації, дружній до осіб з особливими освітніми потребами.

Академічні очікування від студентів/-ок. Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його. Відпрацювання відбувається онлайн та/або оффлайн згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами Харківського національного медичного університету навчальних занять» та відповідно до графіку прийому відпрацювань, розміщеному на інформаційному стенді кафедри / на сторінці кафедри на платформі Moodle.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії. Основні «так» і «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом
- викладача (так само в онлайні);
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;

- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику під час занять.

Порядок інформування про зміни у силабусі. Викладач зобов'язаний проінформувати студентство про зміни, внесені до силабусу. Оновлений силабус розміщується на офіційному сайті університету відповідно до встановленого порядку.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Навчання в рамках дисципліни відбувається згідно Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті (див. http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf). Усі факти порушення академічної доброчесності як з боку студента, так і з боку викладача можуть бути винесені на розгляд Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами (див. http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf).

Кафедра філософії підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук. Використання електронних гаджетів допускається виключно в навчальних цілях і з дозволу викладача.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Гурська Л. І. Релігієзнавство. 2-ге вид. перероб. та доповн.[Текст]: Навч. посіб. / Л. І. Гурська. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 172 с
2. Навчально-методичний посібник до вивчення курсу «Релігієзнавство» / І.В. Шаталович. – Дніпро, 2016. – 42 с.
3. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О.М.Єременко, Н.С.Звонок, Я.В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О.М. Єременка, О.О. Смоліной. – Северодонецьк: вид-во СНУ ім.В.Даня, 2017. – 268 с.
4. Релігієзнавство: навч. посіб. / [В. В. Співак, О. А. Любич, О. І. Олійник та ін.] ; за заг. ред. Тогочинського О. М. ; Акад. держ. пенітенціар. служби. - Чернігів : Академія Державної пенітенціарної служби, 2018. - 219 с.
5. Holloway R. A Little History of Religion / Richard Holloway., 2017. – 256 с.

Допоміжна

1. Полікарпов В. С. Історія релігій. Лекції і хрестоматія. [Електронний ресурс]. URL: <https://uchebnikfree.com/page/religi/ist/ist-11--idz-ax251.html>
2. Релігія та медицина: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького), 11-12 черв. 2019 р. / [редкол.: Кучин

- Ю. Л. та ін.] ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця, Каф. філософії, біоетики та історії медицини, Громад. орг. "Укр. асоц. релігієзнавців", Центр розвитку особистості "Humanus" (Болгарія). - Київ : Автограф, 2019. - 377 с.
3. Релігія в сучасному світі: плюралізм, секуляризація, глобалізація / Хосе Казанова ; [пер. з англ. Р. Скакун ; упоряд.: О. Турій, В. Турчиновський] ; Укр. катол. ун-т, Ін-т історії церкви, Міжнар. ін-т етики і проблем сучасності. - Львів : Вид-во Укр. катол. ун-ту, 2019. - 346 с.
  4. Стрелкова А. Ю. Буддизм: філософія порожнечі. / А. Ю. Стрелкова ; Нац. акад. наук України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. - Київ : Києво-Могилянська академія, 2015. - 403 с.
  5. Латигіна Н. А. Іслам : шлях крізь століття / Н. А. Латигіна; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. - 359 с.
  6. Ямпольська Л. М. Іслам і сучасний світ: навч.-метод. посіб. для студентів іст. ф-ту / Л. М. Ямпольська; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2017. - 191 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4115>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами

Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx